

Tabéry Géza novellapályázat

A FELHÍVÁS MELLÉKLETE

Tabéry Géza: Két kor küszöbén. In uó: Két kor küszöbén. Kriterion, Bukarest, 1970.

„Jogászavatásunk ideje egybeesett a Holnap Társaság első nyilvános szereplésével, amely alkalom Adyt ismét levonzotta Nagyváradra. Addig csak látásból ismertem a költőt. Gyerőckoromban nemegyszer voltam akaratlan tanúja krisztustövises sövényünkön túl az Ady–Léda tété–à–tété-eknek a Stern ház szomszédos kertjének fáin alatt. Egy ízben rejtekhelyemről gyermeki csintalansággal nyilvánosságot eresztettem rájuk. Ady körültekintett. Nem fedezte fel a csínytevőt, mosolyogva nyújtotta át Lédának a lábai elé röpiült nyilvánosságot:

– »Ámor nyila volt.«

Akkoriban sejtlemem sem volt róla, hogy kicsoda, még kevésbé, hogy ki lesz rövidesen Ady. Nem voltunk ezzel egészen tisztában, most öt évvel később a nyilazás után sem, az avatásra felsereglett vidám joghallgatók. (...)

A székesegyház toronyórája ismét megkondult, amikor búcsú-feketekávéra bevetődtünk a pályaudvari étterembe. Meglepetésünkre ott láttuk Adyt és Emőd Tamást. Megilletődve ültünk asztalhoz. Ady és Emőd rövidesen felismerték bennünk az Európa-beli dorbézoló társaság tagjait.

– Jól megszapultak legalább bennünket az urak az Európában? – fordult felém váratlanul Ady.” (I. m., 45–46.)

Pár hét múlva nagyvásárt tartottak Szeghalmon. (...) Útközben csak egy-egy békázó golyó arisztokratikus lépegetése a mocsarakban, néhány disznócsorda egy kisebb makkoserdő táján s a távoli gémeskutak környékén legelésző gulyák, ménesek enyhítették a puszta egyhangúságát. Csak túl a Sebes-Körös fokközi gátján, a Bangó és Koplaló tagok hosszában zöldelltek poros akácerdők a Békés megyei Szaharában. Onnan már láthatóvá vált a Körösbe torkolló Berettyó túlpártjáról a szeghalmi református templom bádognakakos fehér tornya.

Mindig érzéketlen voltam az adásvétel csínja-bínja iránt. Elmosódottan maradt meg bennem a szeghalmi vásár kaleidoszkópjából egy-egy kiütő kép. Elöttem van a patika, ahova leszálltunk, előkelő csendjével, a tégelyek rejtelmes világával, aztán egy vendéglő forgataga tarka terítős asztalaival, hol keresztapám vörös bor hörpölése közben alkudott bőbeszédű, kövér erszényes emberekkel, a fárasztó tárgyalás után tenyerükbe csapott, hogy áldomást ihassék velük. Sejttem, hogy a gyapjút előnyösen sikerült eladnia, s a bor sem lehetett utolsó vinkó, hiszen távoztában derűsre pirulva dúdolgatta a balgatag nótát:

Hallod-e te körösi lány,

Piros szoknyád fodros-e már!” (I. m., 23.)

„Ástunk, lövöldöztünk, és igyekeztünk a zordonabb idő beállta előtt biztonságosabbá, s ha lehet, lakályosabbá tenni fedezékeinket. A lövöldözéseket századunknak leginkább azok az emberei fogták fel könnyedén, akik már Rohatynnál, Pustomitinél és Komarno körül edződtek a tűzhöz. Tapasztalva, hogy amint árkaikból egy-egy fej másodpercnél hosszabb időre kiemelkedik, szemköztről tüstént tucatjával zsongják körül a golyók, ezek a régi csatárok szuronyhegyre tűzve kidugták sapkájukat, »hadd szórakozzék a koma«, s a sapkák pillanatok alatt keresztülfúrva süllýedtek vissza árkaikba. (...) Roykó százados pedig, aki melleleg jó karikaturista volt, Kosztolányi bosszantására noteszlapon örökítette meg a szuronyhegyeken átlýukasztott sapkákat: »Így lehet átlýni sapkát fejszérülés nélkül« felirattal. (I. m., 135–136.)